

Slova pravdy

Texty na tento týden

Př 22,17–23; 23,1–5.10.17.31–33; 24,1.2.11.12.19.20.23–28

Základní text

„Zdali jsem ti již dříve nenapsal rady a poznání, abych tě poučil o spolehlivé jistotě slov pravdy, abys mohl pravdivě odpovědět tomu, kdo tě poslal?“ (Př 22,20.21)

Některá přísloví, jimiž se budeme zabývat tento týden, ukazují na paralely s egyptskými texty. Šalomoun byl inspirován Duchem svatým a použil tyto texty – vykládal je však z hebrejského pohledu. Slova Egypťanů se tedy v těchto příslovích setkávají s Duchem Boha Izraele – a tak se stávají Božím zjevením.

Tento princip je důležitý, neboť nám to připomíná univerzální charakter „pravdy“. Co je pravdou pro Izraelce, mělo by být rovněž platné pro Egypťana. Některé pravdy platí univerzálně, pro všechny.

Varování, jež jsou obsažena v těchto příslovích, jsou společná pro obě komunity. To znamená, že všichni – věřící nebo nevěřící na různých místech, kde žijí – některé věci nemají dělat.

Znalost pravdy

17Nakloň své ucho a slyš slova moudrých, zaměř srdce k tomu, co jsem poznal. 18Bude ti k blahu, budeš-li je ve svém nitru zachovávat, budou rovněž pohotově na tvých rtech. 19Abys na Hospodina spoléhá, poučím tě dnes – ano, tebe. 20Zdali jsem ti již dříve nenapsal rady a poznání, 21abych tě poučil o spolehlivé jistotě slov pravdy, abys mohl pravdivě odpovědět tomu, kdo tě poslal? (Př 22,17–21)

Osobní studium

Co říká Př 22,17.18 o tom, jak by měla pravda ovlivnit naše životy?

Hlavním úkolem mladého člověka je naslouchat a dávat pozor: „Nakloň své ucho a slyš“ (Př 22,17). Jinými slovy: „Soustřeďme se!“ Hlavním důrazem textu je, že ten, kdo hledá pravdu, musí ji hledat opravdově a skutečně se chtít dozvědět, co je správné – a pak to udělat.

Nestačí však jen naslouchat nebo pochopit intelektem, co nám biblický text říká. Někteří lidé znají mnoho faktů z Písma, ale Pravdu skutečně nepoznali a nemají s ní žádnou zkušenost (J 14,6).

Pravda by měla zasáhnout tu nejnvnitřnější část lidské bytosti. Hebrejský výraz „ve svém nitru“ v Př 22,18, odkazuje na „žaludek“. Slova by neměla zůstat na povrchu, mají být strávena, vstřebána, mají se stát součástí naší bytosti. Jakmile se slova dostanou hluboko do našeho přemýšlení a zakoření v nás, objeví se pak na našich rtech. Naše svědectví pak bude opravdu velmi silné.

Jak nás podle Př 22,19–21 ovlivňuje zakoušení pravdy?

Posiluje víru (Př 22,19). Hlavním cílem výchovy k moudrosti není moudrost sama o sobě. Účelem přísloví není udělat z posluchačů inteligentnější a zdatnější lidi. Záměrem učitele je posílit důvěru mladého člověka v Hospodina.

Přináší jistotu (Př 22,21). Studenti by měli být přesvědčeni, že „slova pravdy“ platí; měli by se spoléhat s jistotou, že vědí, co dělají. Víra je důvěra v to, čemu plně nerozumíme. Přesto bychom měli mít pro jistotu dobré důvody.

Podporuje odpovědnost (Př 22,21). Posledním krokem výchovy je podělit se s ostatními o „slova pravdy“, která jsme obdrželi. To je nejdůležitější povolání, které se týká celého lidstva.

Aplikace

Přemýšlej o důvodech, které máme jako adventisté sedmého dne pro naši víru. Jaké to jsou důvody? Proč bychom nikdy neměli pochybovat při jejich prožívání a sdílení se s ostatními?

Okrádání chudých

²²Neodírej nuzného, vždyť nic nemá, po utištěném nešlapej v bráně. ²³Neboť jejich spor povede Hospodin, uchvátí život jejich uchvatitelům. (Př 22,22,23)

Neposunuj dávné mezníky a nevstupuj na pole sirotků. (Př 23,10)

Osobní studium

Před čím jsme varováni v Př 22,22,23 a 23,10?

I když krást je vždy špatné, tento zákaz se týká okrádání chudých a utlačovaných – tedy těch nejvíce zranitelných. Jsou opravdu bezmocní, a proto se o ně Bůh obzvláště stará (Ex 22,21–26). Příkladem tohoto špatného postoje je David, který nechal zabít Uriáše, aby mohl získat jeho manželku. Nátanovo podobenství o ovečce odhaluje Davidův hřích (2S 12,1–4). Okrádání chudých není jen trestný čin, je to hřích „proti Hospodinu“ (2S 12,13.). Když někdo obere jiného, který má méně, je tento čin horší než krádež; je to také akt zbabělosti. Myslí si tito zloději, že Bůh nevidí jejich činy?

Z Př 22,23 vyplývá, že i v případě, že zloděj vyvázne bez lidského trestu, Bůh mu odplatí. Odkaz na Vykupitele, Zastávce (Př 23,11), se dokonce zmiňuje o Božím scénáři posledního soudu (Jb 19,25).

Upozornění z Př 22,22,23, společně s ostatními podobnými výroky v Bibli, mluví proti těm, kdo se zajímají pouze o bezprostřední „zisky“ z jejich činnosti, a ne o dlouhodobé výsledky. Svůj majetek přebírají a rozšiřují na úkor druhých a pro tento účel jsou ochotni podvádět a zabíjet. Mohou si všeho sice užívat hned, ale později zaplatí. Tato úvaha by měla odradit nejen zloděje; měla by ukázat, že naše etické hodnoty jsou navázány na Boží svrchovanost.

Aplikace

V roce 2008 nechala Britská humanistická asociace umístit do městských autobusů následující slogan: „Žádný Bůh pravděpodobně není. Přestaňte se strachovat a začněte si užívat života.“ Pokud by to tak bylo, pak všichni ti, kteří okrádají chudé a bezbranné, se nemají čeho obávat. Také všichni ti, kdo udělali nějaké zlé a hrozné činy a světská spravedlnost je na ně krátká, by vyvázli bez potrestání. Jak ti pomáhá víra v Boha a jeho zaslíbení o soudu mít v mysli klid a pokoj, i když vidíš veškerou nespravedlnost, která se ve světě děje?

Nezávid' svévolníkům

Ať tvé srdce nezávidí hříšníkům, ale ať horlí pro bázeň před Hospodinem po všechny dny. (Př 23,17)
'Nezávid' zlým lidem a nedychti být s nimi, ²neboť jejich srdce rozjímá, jak připravit zhoubu, a jejich rty mluví, aby potrápily. ... ¹⁹Nerozčiluj se kvůli zlovolníkům, nezávid' svévolníkům. ²⁰Zlý žádnou budoucnost nemá, svévolníkům zhasne světlo. (Př 24,1.2.19.20)

Osobní studium

Před čím nás varuje Př 23,17; 24,1.2 a 24,19.20?

Proč by někdo záviděl zlým lidem? S největší pravděpodobností to není závist skutečných hříchů, které tito lidé spáchali. Je to obvykle závist bezprostředního zisku (bohatství, úspěchu, výkonu), kterého tito lidé dosahují i přes jejich špatnost.

Je zřejmé, že ne každý úspěšný a bohatý člověk je špatný. Avšak před těmi, kteří páchají zlo, jsme v těchto verších varováni. Vidíme jejich „úspěšný“ život a z našeho pohledu – zvláště pokud se snažíme a sami s něčím bojujeme – je snadné závidět jim to, co mají.

To je však velmi úzký a krátkozraký pohled na věc. Hlavní pokušení hříchu je v tom, že jeho odměna je okamžitá: radujeme se z přítomného okamžitého potěšení. Pohled na věc z širší perspektivy a pohled do budoucna nás může před pokušením ochránit. Je třeba se proto podívat za hranice bezprostředních „zisků“ hříchu a promýšlet jeho dlouhodobé následky.

Kdo z nás ve svém životě nepoznal, jak destruktivní je hřích? Je jisté, že není možné žít v hříchu bez důsledků, které to přináší. Můžeme se pokoušet hřích skrývat před ostatními tak, že nikdo, ani naši nejbližší, nemusí mít ponětí o tom, co děláme (i když dříve či později ho odhalí). Nebo se můžeme pokoušet namlouvat si, že naše hříchy nejsou tak špatné (a dívat se na to, kolik lidí dělá věci ještě horší). Avšak dříve nebo později nás důsledky našeho hříchu dostihnou.

Měli bychom hřích nenávidět už proto, že je to hřích. Měli bychom ho nenávidět proto, co způsobil našemu Pánu, celému světu i nám osobně. Chceme-li vidět, co hřích skutečně stojí, podívejte se na Ježíše na kříži. To je skutečná cena hříchu. Toto poznání by mělo stačit (i když tomu tak často není), abychom se chtěli hříchu za každou cenu vyhybat.

Aplikace

Už jsi někdy zápasil se závistí kvůli něčímu úspěchu? Jaký je nejlepší lék na tento smrtící duchovní problém (Ef 5,20)?

Po lahůdkách nedychti

¹Když s mocným člověkem k jídlu sedáš si, dobře si uvědom, co se ti nabízí. ²Neukrotíš-li svoji chuť, sám si do krku vrazíš nůž. ³Po jeho lahůdkách nedychti – ten pokrm je totiž ošidný! ⁴Neníš se houbou za bohatstvím, měj rozum a rychle přestaň s tím. ⁵Jen je zahlédneš, bohatství už tu není, roztáhne křídla jako orel, k nebi uletí! ... ³¹Do vína nezahleď se – jak rudé je, jak v poháru jen jiskří, jak hladce klouže do hrdla! ³²Nakonec ale jako zmije uštkne, dokáže otrávit jako had. ³³Tvé oči uvidí prapodivně, tvé srdce bude mluvit spleteně. (Př 23,1–5.31–33; B21)

Osobní studium

Není náhodou, že první pokušení člověka se týkalo jídla (Gn 3,3). Neposlušnost a sněžení zakázaného plodu přineslo hřích a smrt na svět (Gn 3,1–7; Ř 5,12). Také je třeba připomenout tvrdou skutečnost, že první zmínka o pití vína v Bibli je uvedena ve velmi negativním a ponížujícím příběhu (Gn 9,21).

Jak je požívání alkoholu představeno v Př 23,29–35?

Každý asi viděl či slyšel, jak zničující může být alkohol. Jistě, ne každý, kdo pije, skončí opilý tak, že o sobě neví. Ale s největší pravděpodobností opilce v příkopu, když se poprvé napil, nenapadlo, že nakonec skončí špatně.

„Člověk, který si navykl pít opojné nápoje, je v zoufalé situaci. Není s ním rozumná řeč, nedá se přesvědčit, popírá svoji závislost. Jeho tělo a mysl jsou nemocné, jeho síla vůle je oslabena a jeho chuť bez kontroly. Sám kníže sil temnoty ho drží v otroctví a on nemá moc se z něho vymanit.“ (3BC 1162)

Proč bychom měli podle Př 23,1–8 ovládat své chutě?

Tyto verše se týkají důležitějších záležitostí, než jen stolování. Biblický text je varováním pro ty, kteří rádi jedí a mají velký apetit (Př 23,2). Metafora o přikládání nože na něčí krk je zvláště silná: znamená nejen omezení chuti k jídlu, ale také naznačuje, jaké riziko pro naše zdraví mohou představovat některé potraviny. Hebrejské sloveso „bin“ je překládáno jako „pečlivě zvážit“ a vyjadřuje myšlenku pečlivého rozlišování mezi různými druhy potravin. Stejně slovo používá Šalomoun, když žádá o moudrost, aby mu pomohla „rozlišovat [bin] mezi dobrem a zlem“ (1Kr 3,9). Inspirovaný autor přísloví toho má na mysli více než jen problém ovládnutí chuti k jídlu. Jeho rady se týkají také hostin a společenského pití alkoholu, tedy okamžiku, kdy jsme pod tlakem a v pokušení „dychtit po pochoutkách“ (Př 23,3).

Aplikace

Přemýšlej o někom, koho znáš a jehož život byl zničen alkoholem. Proč by tento jeden příklad měl stačit na to, aby ti pomohl pochopit, proč bys nikdy neměl tento jed dát do svého těla?

Naše odpovědnost

¹¹Vysvobod'ty, kdo jsou vlečeni na smrt; což se neujmeš těch, kdo se potácejí na popravu? ¹²Řekneš-li: „My jsme to nevěděli,“ což ten, který zpytuje nitro, tomu nerozumí? Ten, který chrání tvůj život, to neví? On odplatí člověku podle jeho činů. ... ²³I toto jsou výroky moudrých: Stranit osobám při soudu není dobré. ²⁴Kdo řekne svévolníkovi: „Jsi spravedlivý,“ na toho bude láteřit lid, na toho zanevrou národy. ²⁵Ti, kdo mu domluví, dojdou blaha, a budou požehnáni vším dobrým. ²⁶Na rty líbá ten, kdo dává správné odpovědi. ²⁷Zajisti své dílo venku, starej se o ně na svém poli a potom si postavíš i dům. ²⁸Nebud' bezdůvodně svědkem proti bližnímu! Chceš svými rty klatmat? (Př 24,11.12.23–28)

Osobní studium

„Řeknu-li o svévolníkovi: ‚Svévolníku, zemřeš,‘ a ty bys nepromluvil a nevaroval ho před jeho cestou, ten svévolník zemře za svou nepravost, ale za jeho krev budu volat k odpovědnosti tebe“ (Ez 33,8). Jaké základní duchovní principy odhaluje tento verš? Jak můžeme tuto myšlenku aplikovat v našem každodenním životě?

Před několika lety byla v jednom velkém evropském městě v noci napadena žena. Křičela o pomoc. Slyšely ji desítky lidí, ale nikdo se ani neobtěžoval zavolat policii. Většina lidí se jen podívala z okna a pak se vrátila k tomu, co dělali. Brzy ženské výkřiky ustaly. Později byla tato žena nalezena mrtvá, několikrát pobodaná.

Byli lidé, kteří slyšeli její výkřiky, ale nic neudělali, zodpovědní za její smrt? I když ji oni sami nenapadli, nezabila ji jejich nečinnost?

Jaké důležité principy jsou obsaženy v Př 24,11.12.23–28?

Možjišův zákon jasně varuje, že svědkové, kteří neohlásí, co viděli, ponесou vinu (Lv 5,1). Nemusíme být schopni zasáhnout proti trestné činnosti, ale pokud budeme mlčet o tom, co jsme viděli, ponесeme pak na tomto zločinu určitou vinu. Mlčením se staneme spoluviníky. Na druhou stranu, pokud řekneme při našem svědectví pravdu, v níž jsou uvedeny „správné odpovědi“ (Př 24,26), reagujeme správně a chováme se jako zodpovědní lidé. Tento čin je srovnáván s polibkem na rty – což znamená, že se člověk stará o druhé.

Aplikace

Je tragické mlčet a nic nedělat, když jde o život ženy na ulici. Ale co mnoho jiných zlých událostí ve světě: hlad, války, nespravedlnosti, rasismus či ekonomický útlak? Jaké je v těchto případech naše místo, povinnost a odpovědnost?

Podněty k zamyšlení

„Lidé kolem nás musí být probuzeni a zachráněni, jinak zahynou. Nesmíme ztratit ani okamžik. Všichni jsme postaveni před rozhodnutí, zda budeme předávat pravdu, nebo se postavíme proti ní. Mělo by na nás být znát, že jsme Kristovi následovníci. Potřebujeme něco víc než pouhé sobotní náboženství. Potřebujeme živé zásady a každodenní pocit osobní odpovědnosti. Tomu se mnozí vyhýbají a výsledkem je nedbalost, lhostejnost, nedostatek pozornosti a duchovnosti.“ (1T 99)

„Mluvme o víře, žijme vírou, pěstujme lásku k Bohu. Ukazujme světu, co vše pro nás Ježíš znamená. Vyuvyšme jeho svaté jméno, vyprávějme o jeho dobrotě a jeho milosrdenství, mluvme o jeho moci.“ (HC 20)

Otázky k rozhovoru

- 1. Společně přemýšlejte o svých odpovědích na otázku v části na neděli. Co si můžeme odnést do svého duchovního života z odpovědí ostatních? Jakým způsobem se můžeme učit budovat svou víru?**
- 2. Někdo kdysi napsal: „Je třeba pamatovat na dvě věci: Kristus za tebe zemřel a jednoho dne zemřeš i ty.“ V části na úterý bylo rozebíráno, že každý se bude zodpovídat za své hříchy. Jaké zásadní poselství bychom si měli vzít z výše zmíněného citátu?**
- 3. Znovu se vraťme k citátu z autobusu v Londýně, který byl zmíněn v části na pondělí: „Žádný Bůh pravděpodobně není. Přestaňte se strachovat a začněte si užívat života.“ Kromě toho, co již bylo zmíněno, tento výrok přináší mnoho dalších problémů. Proč by Boží existence měla být něčím, čeho by se měli lidé obávat? Co nám tento citát říká o tom, jak dobře satan zkreslil Boží charakter v myslích mnoha lidí? Zkuste společně přijít na různé způsoby, kterými byste mohli na tento citát reagovat. Znáte některé krátké, jadrné slogany, které by mohly pomoci lidem vidět naději, kterou můžeme prožívat díky našemu vztahu s Bohem?**